

**“STORYTELLING” VA “CASE STUDY” INTEGRATSION TEXNOLOGIYASI
ASOSIDA NOTIQLIK MAHORATINI RIVOJLANTIRISH: TALABLAR VA
TAKLIFLAR****Rahimova Maftuna**

Navoiy Davlat Pedagogika Instituti 2-kurs magistranti

Istamova Dilnoza Sadulloyevna

Ilmiy rahbar

Kirish Zamonaviy jamiyatda samarali muloqot qilish qobiliyati, ayniqsa notiqlik mahorati, muvaffaqiyatli shaxs shakllanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Notiqlik san'ati insonning o'z fikrini aniq, lo'nda va ta'sirchan yetkazish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida notiqlik mahoratini oshirish uchun innovatsion yondashuvlar joriy qilinmoqda. Xususan, **“Storytelling” (hikoyalash)** va **“Case Study” (holat tahlili)** texnologiyalarining integratsiyasi o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini oshirish, auditoriyani jalb qilish va ta'sirchan nutq so'zlash ko'nikmalarini shakllantirishda samarali usul sifatida e'tirof etilmoqda [1]. Ushbu maqolada mazkur texnologiyalarni notiqlik san'ati rivojida qo'llashning ahamiyati, qo'yiladigan talablar hamda takliflar tahlil qilinadi.

1. Notiqlik mahoratini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar

Notiqlik san'ati nafaqat fikrni bayon etish, balki auditoriyaga ta'sir ko'rsatish, tinglovchini jalb qilish va unga o'z fikrini singdirish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi [2]. Ushbu jarayonni rivojlantirish uchun quyidagi innovatsion yondashuvlardan foydalanish tavsiya etiladi:

- **Kompetensiyaviy yondashuv** – notiqlik san'atini rivojlantirishda shaxsning nutqiy kompetensiyalarini shakllantirish.
- **Kommunikativ yondashuv** – tinglovchilar bilan interaktiv aloqani kuchaytirish va ta'sirchan nutq yaratish.
- **Innovatsion texnologiyalarni qo'llash** – zamonaviy pedagogik metodlarni tadbiq etish orqali notiqlik qobiliyatini oshirish.

Bu yondashuvlar notiqning nafaqat so'z boyligini oshirishiga, balki auditoriya bilan samimiy va ta'sirchan muloqot qilishiga ham xizmat qiladi.

2. “Storytelling” va “Case Study” texnologiyalarining mohiyati**2.1. “Storytelling” (hikoyalash) texnologiyasi**

“Storytelling” – ma'lumotlarni hikoya shaklida yetkazish orqali auditoriyani jalb qilish, ularga ta'sir o'tkazish va esda qolarli nutq yaratish metodidir [3]. Ushbu texnologiyaning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

- Auditoriyaning e'tiborini jalb qilish va uni nutq davomida ushlab turish.
- Ma'lumotlarni esda qoldirishni osonlashtirish.
- Tinglovchilar bilan hissiy bog'liqlik o'rnatish.

2.2. “Case Study” (holat tahlili) texnologiyasi

“Case Study” – o‘rganilayotgan mavzu bo‘yicha real yoki tasavvur qilingan muammoli holatlarni tahlil qilish va yechim topish usuli hisoblanadi [4]. Ushbu texnologiyaning asosiy jihatlari:

- O‘quvchilarning mantiqiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish.
- Muammoni tahlil qilish va uning yechimini topish bo‘yicha tajriba orttirish.
- Interfaol muloqotni rivojlantirish va auditoriya oldida ishonch bilan nutq so‘zlashni shakllantirish.

3. “Storytelling” va “Case Study” texnologiyalarining integratsiyasi

Bu ikki metodning integratsiyasi notqlik qobiliyatini rivojlantirishda quyidagi jihatlar orqali amalga oshiriladi:

- **Hikoyalangan holatlar** – notiq o‘z nutqida real hayotiy holatlar yoki tasavvur qilingan voqealarni hikoya qilib berishi orqali tinglovchilarni jalb qiladi.
- **Holatlarni tahlil qilish** – hikoyalangan holat bo‘yicha auditoriya bilan munozara olib borish orqali nutqni yanada ta’sirchan qilish.
- **Amaliy mashg‘ulotlar** – talabalar o‘z nutqlarida real yoki tasavvur qilingan holatlarni storytelling usulida ifodalab, ularni case study asosida tahlil qilishlari.

Bunday yondashuv notqlikni rivojlantirishda interfaol usullarning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi [5].

4. Talablar va takliflar

4.1. Talablar

Notqlik san’atini rivojlantirishda quyidagi talablar inobatga olinishi lozim:

- Notqlik mashg‘ulotlarida innovatsion texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish.
- “Storytelling” va “Case Study” texnologiyalarini integratsiyalashgan holda qo‘llash.
- Talabalar va o‘qituvchilar uchun notqlik bo‘yicha maxsus treninglar va seminarlar tashkil etish.
- Talabalarning individual nutqiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan metodlarni ishlab chiqish.

4.2. Takliflar

- O‘quv dasturlariga notqlik mahoratini rivojlantirishga yo‘naltirilgan innovatsion metodlarni kiritish.
- Oliy ta’lim muassasalarida storytelling va case study metodlariga asoslangan nutqiy treninglar o‘tkazish.
- Notqlik bo‘yicha maxsus platformalar va amaliy mashg‘ulotlar yaratish.
- Talabalarni motivatsiya qilish maqsadida notqlik bo‘yicha tanlovlar va konferensiyalar tashkil etish.

Xulosa

Notqlik san’atini rivojlantirish uchun an’anaviy yondashuvlardan tashqari innovatsion metodlarga asoslangan texnologiyalarni qo‘llash muhim ahamiyat kasb etadi. “Storytelling” va

“Case Study” texnologiyalarining integratsiyasi notiqnlarning auditoriyaga ta’sir ko’rsatish qobiliyatini oshirish, ma’lumotlarni esda qolarli qilib taqdim etish va ishonchli nutq so’zlashiga yordam beradi. Ushbu texnologiyalarni ta’lim jarayoniga keng joriy etish notqlik san’atini rivojlantirishga katta hissa qo’shishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Heath, C., & Heath, D. (2007). *Made to Stick: Why Some Ideas Survive and Others Die*. New York: Random House.
2. Gallo, C. (2014). *Talk Like TED: The 9 Public-Speaking Secrets of the World's Top Minds*. St. Martin's Press.
3. Brown, P., Roediger, H., & McDaniel, M. (2014). *Make It Stick: The Science of Successful Learning*. Harvard University Press.
4. Yin, R. K. (2014). *Case Study Research: Design and Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
5. Duarte, N. (2010). *Resonate: Present Visual Stories That Transform Audiences*. Wiley.

4o